

طایر : محمد علی

صفحه ۱

بانک کردستان

محرر کردی و فارسی

تلی کجل و م ۵۰۰

بود - ۱۰۰ شماره ۱۰ دل آوننه

۳ مالک د ۶ مالک جوار

مالیکی ۸ روپیه به

بوخارج اجرت بوسطه

علاوه ده کری

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

و سر محرر

مصطفی پاشا

اعلانات بدریک

۳ آنه ده سینریت

بو همو شتیک مراجعت

به صاحب امتیاز اگری

بانک کردستان

(زمان گورزو رم رابوردو ایستا بالوان علمه)

(سلاح دسته صنعت بارقه تیغ و سنان علمه)

تاریخ انتشار

۲ آگستوس ۱۹۲۲

سه ایانی

علمی ، اجتماعی ، ادبی ، فزنیکی حر و سربست ملی به

هفته جاریک دردیچی

نسخه یکی به ۲ آنه ده فروشری

۲۹ اپریل ۱۹۲۲

۷ صفر ۱۳۴۱

[جمعه]

شماره ۸

سال ۱

به سربستی بزین و نایی حقوقی مایه خومان بین .

ایمه نالی بین بین به دشمن حکومت اسلام اچه

الین جاری با بو خومان موجودیتیک . ناویک پیدا

بکین وله زربیداغی کردا کرد بینه وه اوسا که بوین به

شتیک و سمان کیشته حکومت اسلام متفقاً بو ترقی

اسلامیت دست بدهینه دست او حکومتی اسلامیه به

که اه بیت به دراوسیمان .

لم وقته دام فرصته که بو قوم کرد هایکوتوو

ملتهکان تر به فداکردن صد هزار ان نفوس بوین هل

نکوتوو و هل ناگوی - له کل امه پیش دا اچه له بر

نفاق و شقاق خومان اغفال اکین مر داین (فلان

هات ، فیسار روینست) بوین به کرده کی له مردو

جزنان بو .

عجبا اگر هو و کو برادست بدینه دس نک واز

له نفاق و حسد بهینین ، بو ترقی و تعالی خومان تی

بکوشین و محافظه خومان بکین له باشتر نیه که به درو

و دلسه ام وقته عزبزه ی خومان ضایع بکین و له نظر

« دولت همه ز اتفاق خیزد »

« بی‌دولتی از نفاق خیزد »

امرو له ناو ملت ایمه دا نفاق به درجه یک حکم فرما به

براله کل برا ، باوک له کل اولاد ، حاصلی کس له کل

کسدا له قصه ؛ له فکر دا یک نا که ون .

به محضی امه شخصیک شخصیکی خوش ناوی ایتر

له رقی او با هزار قصه باش بکا ، با بو منفعت مات

روحی خوی فدا بکا هیچ فایده نیه له نظریا زورینی و

او فکره باشه له نظری جهلا و عوامدا به نوعیکی خراب

ادا ده کات و نشان به خلق ادا .

مثلا : امرو هو کس ازانی و حتی جهلایش فرق

به ده کن که حاکی له محکومی چاکره له کل امه پیش دا

بعض کس شک ام به محضی امه رقی له کسبکه و او کسه

حظ به محکومی ناکات و دبه ویت آزاد و حر له ژیر اداره

ملی خو یا بزی له رقی او کسه ام حظ اکات ملتهکی هر

محکوم و مظلومی .

ای قوم کرد . بوچی خرابه امرو له زربیداغ خومانانا

بنکری برنگاندن و لیکولینده ی نین
مرکز نین للتوثیق و الدراسات
Zheen Center For Documentation & Research

يار و اغياردا بدناو و مهتوك و رسوا بين و به واسطه
امیشه وه كه ام فرصته كوره به له دس ددين اولاد و
احفادمان كه به محكومى امينه وه تلعينان بكن .

على كمال

به مناسبتى او وه كه چناب جلالآب رئيس مجلس
ملى كردستان شيخ عبدالقادر افندى نشانيكى هلال
و استيره له آلتون درست كرده و له سر هلاله كه
عبارة [فداى مائت] لى هل كتر او و به بازوى مباركى دا
گرتوه ام چند شعره بيژراوه :

فدات بم اى فداى مائت اى سردار كردستان
وليعهد همايون طالع خنكار كردستان

به انفاس مسيح آسا علاج عاجلت بخشى
به دايه بى كس بيجاره بيمار كردستان

و كو باران رحمت لطف عامت فيض بخشايه
بژى اى واسطه نشونماى كذا كردستان

به زر كفت طلا ناوت لمولادرج ابى تا حشر
له تاريخا به عنوان سپه سالار كردستان

اگر بيشمكزن زمرة مخالف پيت اليم اجبا
هز بر غالب دين ؛ حيدر كرار كردستان

اوه بدخواهته باقر به مرداكا به نوميدى
وجودى توبه نخر فرقة احرار كردستان

دخيلم فرصته هنگام سى و جهده تيكوشه
به دل بو انتظام ملك بو اعمار كردستان

سليمانى : على كمال

هر چند ورد ايمه وه تى افكرم كوى اكرم نه اييم
نه ايم م شخصى چه جاهل چه عالم به حسباتيكى
متين مى متحسس بى . فرضاً بشبى سبب بوه كه ام

حسيانه اساسيكى محكم رسوخيكى متينى نيه به جزئى
انقلابيكى موقتنى معكوساً مبدل ابى (طبقه عوام) معلومه
كه ام طبقه به همو وقت و زمانى تابع جربانيكى طبرهين
يعنى حكومتيكى به شدت بوبى بو اوه كه اشقيا و دزو
جزه ضربه له كسابتيان ندا له صورت دائميا دعائى
موفقيت او حكومته كراوه ؛ له عين سالدا اكر او حكومته
قورى مقابل به خارج نفوذى تزلزل كوردبى او وقته
غبت حكومت و دعائى موفقيت او كه كراوه كه
كاروانى تا صلاحيه روانه كرده امانه حقيانه (طبقه منور)
بو ام طبقه به زور تعجب ام كه هر يكى به نسبت
خويه وه و كم زور به پدنج ساله وه هتاده دوازده سال له علميه
حريمه له حقوق تحصيليان ديوه له تشكلات حكومات
باخبر و به حسيات مليه متحسس و دماغيكى مساعد و
تربيه ديده يان بو محاكات مياسى ، اقتصادى و اجتماعى
و وضعت عسكرى هر حكومتى هيه له كل امشدا
فكرى كه امر و بو خويان قرار ادهن صبحينى له بيران
اچيته وه هاو فكر يكى دويى يان بو قصه كردن كه اچيته
نذشتيه وه كه تماشا اكا فكره كى دويى ناره كرى چى جاوى
چى - فكرى امر وى له كل هيمنى دويى دا (آسمان و
ريسمانه) كوره تو كارا كى دويى ت نه والله و بالله اونم
ام قور بس - سرهش هلدسه - و اروا اليت قى ناكا با
من دروزن بم .

زور بياوى وام ديوه كه جاه و جلالى حرمت
و عزتى به حكومت انكليسه وه بوه و هيچى تر . امر و
له عليه او له ايمى يكيكى تره و شخصى و ايشم ديوه مهادى
دشمن حكومت ترك بوه بچى امر و براى هاو بشتيتى
انسانى و ايشم چاوى كو توه كه صرف خادم ملت بو
و بو ترقى و تعالى قومى كى خوى سسى كرده و
ويستوبتى كه قومى كى بى به بياو و له تاريخ طالدا
موجودبى اثبات بكا اويش ناشكركى نايم امر و

نوعی که تره . بی جکه لمانه قسمی بی طرفیش له سابی
خواوه زوره . اما زور عیبه مت که ایه بیستومانه
متمادی بو زرق و تعالی خوی هر سعی کرده حظی
له محکومی نکرده محاکات سیاسی تاریخ امانه زور
چاک انبات اکا . الهم اصلح احوالنا .

م . نوری

..

بو ادیب محترم شیخ نوری افندی

شایان حرمت به جسارتی که مدنیه وه همو برینی دلی
ایمت ساریز کرد . اسقام وجدان و اسقام فکرت له ایه
کیاند معایب و نقصانیتی ایمت بتواوی نشاندا . تمنی
ایم مقالات مفیده و حرکات واقعه جنابان بی به
علاجی که کافی بو ایه .

تماشا که جاری له وژاندن خوینی دویخی دا موفق
نبوین . چونکه اوی ایله خسته خوی بی هوشیه وه .
فکران ، روحان ایه دائما بو ولایت . خومان به شیرینی
رق دلساو تماشا کرد . امش بو اسطه یکتی انکار قسم
تی کیشتوده بو .

مناسفانه به خیالی که موهوم سرخوشان جهل آمال
مقدسه ملیه مان نایه ژبری و فکر داوا کردنی او حقوقه
مشروعه به مان بلاو کرده وه . جنابیشمان له اکثره مقالاتا
به نصایحی که خیر خواهانه عین حقیقتسان اظهار کرده
و تلون افکار تان معلوم کردبون کردنی ولایت به نظر
وضیعت جغرافیاوه لام زور زحمته .

(اوی من لیبی اتسام تفرقه و بلاو بونه وهی
فکری) و اسف نحرمن ملیتان تحریکه به شاره آری
جهل اسوقی . ایانه وی بار ثقلتی شان و شرفی اجدادان
به شانی غیر متحملی ایه ها کن که امش محاله امر و ایه
له حالتی زیان و مسقوطی که ابدی این له تاریخ چاوم پی
کوتوه . مصره فیکه ، کادان ، عربی ، عرب و یونانی

یادکار زکایان چنده فقط مدنی امانه هر چند مردوه
بلام دستکاهی مدنیان ایستاش باقیه . اما ایه بلا قید
و شرط نک لناو بردن مدنی بلکو امانه وی ملیتان
دفن بکین .

حیات ملیت ۳ چوار ساله ایه ایزانین بلام ام
کرده نه حیات نه ممت تی ناکا . زین ، خواردن ،
و استراحت . مردن اجل موعود نیه . آخ له هموما
قصر امل ، قصر نظر موجوده ، مساعدات حالیه تماشا
ناکین . ضرب المثل هینی امر و به هینی سبب مسلسلی
اصلیانه . طبقات پیشومان تقش و استنطاق ناکین .
باکتر دانیشتن ، هلسان ، خواردن و خواردنه وه
و نوستمان لا له همو شقی چاکتره .

عجبا تی کیشتوه کان ازان که له حیات محیط و له
افکار طبقه کردا حصه یکی مسئولیتیان هیه .

ماوتی

کردیک

مدافعة استامول و کلیبولی

پارس ۱۲ ایلول - له بیاننامه یکی شبهه رسمی دا
به ناظر خارجیة فرانسه مذکره یک واصل بو وه و له ام
مذکره به دا به مساعده دولته کان اتلاف حکومتی
بریتانیا مدافعة استانبول و کلیبولی اکات (تبلیغ کراوه .
حکومت فرانسه احتمال هیه روزی ۳ شنبه جوانی
او مذکره به بداته وه - دیسان له مالی او مذکره به مسئله
سراسرتی بوغز کان اوندی که حکومت بریتانیای
خستروده ، فکره وه حکومت فرانسه یش خستروده
فکر و خیاله وه -

سمکو

بناله کاغذیک که له بانه وه هاتره جناب (سمکو)
هتا ایستا دو دفعه له کل عسکر عجم مصادمه ی واقع بوه
و هر دو دفعه که تلفاتی یکی زوری له عجمه کان داره و به
موفقیت کراوده وه بو چاری .

لونیڈ جورج اہجیت بو جنوہ
 لوندرہ ۱۲ منہ لہ ۲۹ ہی ام مانکہ دا لوید جورج
 لبر امہی کہ لہ خصوص حالت اقتصادی عمومیہ وہ
 بیانات مدہش بدات رویشستی بو جنوہ انتظار
 دہ کریت .

لوندرہ ۱۲ منہ متاو کو احوال حربیہ بہ تواری
 معلوم نیت قونفراس صالح و ندیک کہ گرد بونہ وہی
 مصممہ بو امہ کہ عائد بہ مسائل سیاسیہ ہیچ فکریک
 نشان ندات دولتہ کان ائتلاف قراریان داوہ .

امیر زید

برای پچوکی حضرت ملک فیصل عراق کہ ناوی
 امیر زیدہ و کو استخبار کراوہ تشریفی گیشتوہ تہ
 بغداد .

مژدہ بو عرق خورہ کان

۱ / بہ امری جناب رئیس مجلس ملی کردستان
 خوار دنہوہ عرق و سایر مسکرات ممنوعہ . ہجس
 عرق بخواتہ وہ و یاخو عرق و مسکرات سازہ لہ
 خارجه وہ جب بکات بہ شدت تجزیہ و حبس اگری
 و اگر مامور حکومت یت عزلیش اگری .

بانك كردستان

خوش آمدی حضرت شیخ محمود
 دامہ اجلالہ

شکرلہ مژدہ بی وا نوری ایمان ہاتہ وہ
 ارشد اولاد حیدر شیر یزدان ہاتہ وہ
 ہر و کو یوسف لہ زندان اسارت ہاتہ وہ
 شاہ مصرہ صد شکر وارو بہ کنعان ہاتہ وہ

صف بہ صف زمرد ملایک دین بہ استقبالیہ وہ
 بانك اکن وا مظهر الطاف رحمان ہاتہ وہ
 عرض تبریکات اکن جن و ملایک یک بہ یک
 زمزمہ خیر القدومہ شاہ دوران ہاتہ وہ

شمشمہ کویرہ لہ داخا خوی لہ قورنی حقیقی
 شو نما ظاہت بسرچو مہر رخشان ہاتہ وہ
 خاتم حکمی لہ دس حیلہ شیاطین درنہات
 نا جناب آصف ملکی سلیمان ہاتہ وہ
 جام می ساینہ کردش ساقیا توبی خدا
 مدتیکہ دل حزینم جان جانان ہاتہ وہ

مطرب خوش لہجہ کوادنی رباب عود و نی
 وقت وصلہ قاتلی عمر رفیقان ہاتہ وہ

جزنی کردستانہ فربان موقع قربانیہ
 چون بہ قربانی نیم وانخر کردان ہاتہ وہ

سلیمانی : احمد فوزی

§

میرلوا جناب صدیق پاشا

لہ وطن پروران کردستان جناب معاد تمام میرلوا
 صدیق پاشا کہ ینیکہ لہ بغداد بووہ اعجازہ بو خدمت
 وطن و ملت تشریفی ہاتہ تہ وہ بو سلیمانی عرض
 بخیر ہاتن و دعای موفقیتیان اہ کین

تشریف

بیکباشی ارکان حرب جناب توفیق وہبی بک و
 بیکباشی خالد سعید بک و یوزباشی رشید افندی و
 ملازم امین افندی ملازم عزیز حکمت افندی و ملازم
 سعید عزیز افندی و ملازم رواندزی امین افندی لہ
 بغدادہ وہ روزی دوشنبہ ۲۵ ایلول ۱۳۲۲ تشریفیان
 ہیباہہ بو سلیمانی عرض بخیر ہاتن یان اکن .
 بانك كردستان

کدام نعت که ضحاک کفر اگر شنود
 شود دو مصرعش از بهر مغز او ارقم
 کدام نعت که اعجاز او شود سبحان
 اگر چو خامه ببوسد صحیفه اش ابکم
 کدام نعت که انس بیخ قدسیان شنود
 نهند یکدم اگر حرف او بکوش اصم
 کدام نعت که ریزد ز سر و موز و نی
 بهر ریاضی که یک مصرعش کنند رقم
 کدام نعت که درد مرا بود درمان
 کدام نعت که زخم مرا بود مرهم
 چه نعت نعت رسول خدا کدام رسول
 که اوست بلب و حدت برای باغ قدم
 چه نعت نعت شفیع ام کدام شفیع
 که اوست خاطر غمگین مذبذبان خرم
 مه منیر نبوت [محمد] صربی
 شه سریر فتوت بدست او خاتم
 مهی که دارد از چتر ابر سایه بسر
 شهی که دارد از شهر سرشوش خیم
 بدرکوش همه سسکان آسمان دربان
 بجز کوش همه کرو بیان قدس خدم
 ستاده که در باضش چنان صف ملکوت
 چو حاجیان که به اطراف کعبه اعظم
 غبار مقدم او سرمه نگاه خرد
 سواد اعظم او قبله جباه حکم
 فلک فزاده بجوکان عزتش چون گوی
 ملک ستاده در ایوان رفعتش چو حشم
 حریق شعله بیضای عدل او کسری
 غریق لجه دریای جود او حاتم
 مقام ایندش اعجاز موسی عمران
 نسیم داندش انفاس نبوی مریم

عودت

له اشرف و متحرز سلیمانی جناب محمد آغای
 عبدالرحمن آغا و احمد بك توفیق بك و عزت بك عثمان
 پاشا و ابراهیم افندی ملازم عسکری که به امری حضرت
 حکمدار کردستان طلب کرابون بو صلاحیه روزی
 دوشنبه ۲۵ اپریل ۹۲۲ تشریفان کرایه وه بو سلیمانی .
 بانك كردستان

تعیین

له اذکیای کرد قزاز زاده سعید افندی له سر تنسیب
 مجلس ملی کردستان به معلم انگلیسی مکتب سلیمانی
 تعیین کراهه . تبریک و دعای موفقیته اکن .
 بانك كردستان

قسم فارسی [بانك كردستان]:

زاده طبع شاعر مادر زاد جناب
 مفتی زاده [محمود بیخود]

در نعت حضرت خاتم انبیا محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم
 دیر پیر خردباز بر گرفت قلم
 نوشت نعت رسول خدا شفیع ام
 کدام نعت همان که بدیر بنویسند
 شود برهن از اعجاز شیخ و دیر حرم
 کدام نعت همان بر صراط اگر خوانند
 شود زبوی مضامین او بحیم . ارم
 کدام نعت نویسند اگر به لوح مزار
 زخاک رقص کنان سرزند بنی آدم
 کدام نعت که بر مهد هر که آویزند
 شود بمنی آتانی التکتاب اعلم
 کدام نعت که بام باند عرفانرا
 زعلو معنیش الفاظ او بود - لم

متفكر بنحیه نظر دقیقه آنمقدمه و اله بکیر یان آثار عتیقه ن
و حتی تحرافات و حکایای بیدن دخی امارات و دلائل
استخراجنه غربت ایدلمکده در .

کردستانك تواریخ موجوده و آثار عتیقه ایله مثبت
دلائل و براهین اوزرینه حدود قدیمه سنی و بو قومك
پکیرمش اولدغی طرفان انقلابی بالآخره کوسریله رك
اولبابده مقتضی بر قطعه حریطه دخی ربط ایدلمك اوزره
شمیدلك قوم مذکورك تخمینی موجودی ایله مسكون
اولدقلى منطقه لك اسامیسنى و بو منطقه لرده بوانان
كردلك اهالی اصلیه دن اوله رق مهاجرأ كلمامش
اولدقلى مدال مختصر براهین و مطالعات سردیله
اكتفا ایدیورم .

قرآن عظیم الشانده صراحت و بعض تواریخ
موجوده ده دخی مذکور اولدینی اوزره آسیای صغرا
و عراق جهتلر نده طوفانی متعاقب حضرت نوحك
سفینه سی سنچار منطقه سنده کابن جودی — زنکار
سلسله سنك و سسطنده کی یوکسك زوره سنچار سكان
قدیمی اولان یزیدیلر چه جبل جویدر . جزیره و
زاخو جهتلر نده کی اهالینك ادعا و روایات ملیرینه
کوره جزیره قصبه سنك شمال شرقیسنده کی یوکسك
طاغ جودی طاغیدر — طاغنه اوطوردقدنصره او
جوارلری مسكن و ماوا الخزاز او حضرتك اتباعی مرور
زمانه تکثیر ایدره رك جزیره و سنچار منطقه لری اعمار
ایتمش و احفادنن اولان مادایلر یاخود مادلر قسماً
شمیدی ازر یا بجانك پهلو بجه اصل اسمی اولان ازر یا بگان
و قسماً دخی همدانه قریب آکبانان طرفلرنده تأسیس
و توسیع حکومت ایتمش و او صردلرده ینه احقاد
نوحدن اوله رق شمیدی سلیمانیه شهرینك شرقیسنده
آبروجه حکومت شکلده یاشایان آلانلرله برلشوب
بیوک بر سلطنت تشکیل ایلمش در .

مابعدی وار

له چاپخانه حکومت له سلهای چاپ کرا

فتاده در قدم او زنده تا خورشید
ستاده در حرم او مسیح تا آدم
ستوده که نبودی اگر مراد رخس
نخوردی ایزد داور بافتاب قسم
اکر بهالم امکان نیامدی ذاتش
وجود خنق شدی تا ابد یکم عدم
ز اوج نعم رفیعش چه دهنی بخود
که هست پایه معراج اوزلوح و تلم
مابعد دارد

§

[بانك كردستان] ك تركه قسمی

حقیقت كردستان

مابعد

ایشته ملاحظات مسرووده به بنا کردلك مذسوب
اولدقلى قوم نجیب و قدیمك احوالی و وطن
اصلیلرله حاوی اولدقلى فرق و قبائل قدیمك وجه
تسمیه لری و سائره بیلبکم قدر تشریح و تفسیر
ایدرك [هاوار كردستان] تسمیه ایلدیکم اشورساله به
درجه جرئت ایلمش ایسه مده معروضاتك مبتنی
اولدینی اساسات اوزرینه کرد و كردستان حقدده
و دها مفصل مفید معلوماتك اعطا و علاه سنی غیور
و ذکی کرد برادرلر مدن امید و نمى ایدره رك خطالرمه
قلمکش عفو و عاطفت اوللرینی نیاز ایلرم و مناه
التوفیق .

تشرین ثانی سنه ۱۳۳۴

کردلك منشأ اصلیلری و كردستانك صورت تشكلی
روی زمینده کی اقوامك تبلیل السه لری ایله صورت
تشعب و انتشارلرینه دائر جهانده مکمل بر تاریخ موجود
اولدیفندن و موجب مراق اولار خصوصیات
مذکورنه ك تعمیق و تدقیق اونه ده نبری ملل متمدنه